

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 . . . —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 . . . —

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 . . . —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, május 29.

Azok a klerikálisok.

Bizony azok veszedelmes csodabogarak lehetnek; mint azt a legújabb rémbírek is bizonyítják.

Budapesten az egyetemi épületben lefordelik a magyar czimerről a keresztet. Felháborodik miatta mindenki s kutatják a tetteseket. A tettes, józan gondolkodás szerint, vagy közönséges csirkefogó, a kinek véletlenül nem akadt más foglalatossága — és ilyen alakzat terem Budapesten elégnél elegebb; vagy lehet olyan valaki, a kinek éppen a kereszt nem tetszett a magyar czimeren — nos és ilyen alakzat még a soknál is több van diszes fővárosunkban. Annál alaposabb mind a két gyanu, mivel a csirkefogók garázdálkodása tudvalevőleg nem példátlan s ha valaki nagyon kíváncsi rá, tudunk példákat arra is, hogy bizonyos egyének a magyar czimerből a keresztet eltüntették.

S valóban, azt hiszik önök, ez a helyes okoskodás?

Dehogy! Méltóztassék csak elolvasni bizonyos lapok legfrissebb számain. Nem egyenesen, hanem csak úgy kéz alatt tudtára adatik ott mindazoknak, a kiket illet, hogy azokat a keresztet a klerikálisok tördelték le! És miért? Hogy aztán a szegény, elnyomott kazárokat vádolják vele!

Tiszta, világos okoskodás. Szinte kár volt olyan mélyen elburkolni s nem nyil-

tan kívágni a vádat; ez által olyasformán tűnhet fel a dolog a laikus olvasó előtt, mintha talán maga a vádaskodó nem tartaná eléggé illendőnek bölcs véleményét.

Világos tehát, hogy a keresztet a klerikálisok tördelték le. Persze, ha valaki a »kazárokat« valamivel vádolni akarja, kénytelen ilyen kerülő uton-módon hozzájuk férközni. Ugyan hogy is lehetne őket valamiért megtámadni? Hanem a klerikálisok! Oh, azok rettenő emberek! Azoktól minden kitelik.

Hát még a mit Boszniában műveltek!

Mindenki tudja, csak a jelenlegi egyöntetűvé alakított magyar minta-delegáció nem, hogy Boszniában az állapotok egyenesen tarthatatlanok. Államjogilag a bosnyákok a megbolondulásig vitathatnák a tételt — ha t. i. kedvük volna rá — hogy hát vajjon ők magyarok, osztrákok, törökök, horvátok vagy talán éppen bosnyákok ők? Csak hogy ilyen akadémikus vitákra nem érnek rá abból az egyszerű okból, mert a legnagyobb részük azt sem tudja, mi az a magyar vagy török? Az osztrákról tudják, hogy az parancsol, a bosnyákról is, hogy az engedelmeskedik és fizet, egyebek iránt nekik nem szabad érdeklődniük. Akad aztán köztük néhány merészebb férfi, azok eljönnek Budapestre s fel akarják keresni a magyar királyt, a kinek tudvalevőleg benne van a magyar czimerében az is, hogy »Rásna vagyis Bosznia királya.« Hír szerint megakarnák ujjíttatni az ősi kapcsolatot szent István koronája és Bosznia közt. Az egész közvelemény a legszebb

reményeket fűzi a küldöttséghez és — a küldöttséget nem fogadják.

Kik ennek az okai.

A logikus felelet ismét megtalálható bizonyos lapok legfrissebb számaiban: a klerikálisok, a jezsuiták! Mert ezek rettenetes emberek! Kérem: arra vetemednek ezek, hogy Dalmátország hegyei közé sziklavárákat építenek, onnan alárontanak a bosnyák falvakra, elrabolják a védtelen nőket és gyermekeket s megkeresztelik őket! Valószínűleg éjszaka járnak a kalandos vállalatok után, arczukat fekete álarcz borítja, épp úgy, mint a hogyan olvastuk hajdanában a Xa-Xa barlangi lakat hiteles történetében. Ez a bosnyákok baja; az osztrák tisztviselők lelketlensége, a katonai kormány rideg formalizmusa, mindez részben mese, részben pedig paradicsomi élvezet. Hanem a jezsuiták kísérteties rablóhadjárata ártatlan kis gyermekek után — ez tiszta valóság, a mit magát okosnak tartó embernek szabad leírnia, elolvasnia, sőt még elhinnie is! Ezeket a rémes dolgokat kellett a jezsuitáknak eltitkolniok Európa közepén, 1900-ban, s ezt sikerült is azzal eltitkolniok, hogy a bosnyák küldöttséget nem fogadta a király.

Rettenetes emberek azok a jezsuiták, azok a klerikálisok — és rettenetesen naivak. Mert ime, minden titkolódzás dacára bizonyos lapok legfrissebb számainak sikerült az igazságot fölfedezni, kikutatni s hiven előadni!

Tessék elolvasni és elhinni!

K. A.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Asszonyfővel.

Írta: Mendelényi Béla.

— Mert sohasem tudhatja azt egy leány, hogy mi vár rá, asszonyfővel.

Hiszen mikor kiröppen a pelyhes, meleg fészekből, az édes otthonból, ahol mindenki természetesen becézte, — bizony de sok minden éri, meglepetés, — ez utóbbi azután kellemes is, meg sokszor nem is. És szinte hihetetlen az az óriási térség, a melyet egy ilyen drágán ápoltt melegházi virág beutazik, a lakodalmas ebédől — addig az ünnepélyes perczig, a mikor a 6 hónapos asszonykák mindent elsőprő komolyságával rémes élményeket mond el sappadozó hűgának és mélységesen megdöbben anyjának, az édesnek, az aggodalmasnak.

*

Nos, a mondott pillanat itt vala és Nánis a ház természetesen becézett drágagyöngye, hátradőlve székeben, szóba kezdett:

— Tudja, anyám, mégis a legemlékezetesebb, amit vele (a vele ki is lenne más, mint ama bizonyos férjemuram) megértem, az volt, mikor kénytelen voltam az éjszakát vendéglőben tölteni.

Azt a leirhatatlan megdöbbenést, a mit ez a kijelentés a hallgatóság körében előidézett, nem is kísértem meg, hogy leírjam. Mert merőben lehetetlen volna ugyanis. — Nánis is csak némely perczeken által gyönyörködött a gyújtó hatásban, azután folytatta:

— No, nem is felejttem el, míg élek. Egy mérnök barátjánál voltunk. Délutánra mentünk, de a vége az lett mégis, hogy ott marasztaltak bennünket vacsorára is. Nem szívesen maradtam, de nem szeretek későre hazabotorkálni; de a háziasszony nem engedett. Ott maradtam hát. Mi, asszonyok kézimunkáltunk az egyik szobában, a férfiak magukra szórakoztak a másik szobában. Kvaterkázta. Semmi módon nem tetszett bizony a mulatozásuk: de meg későre is járt az idő. Felállok, mondom megyek. Az asszony marasztalt. Nem, én csak megyek. Az urak azonban nem egykönnyen voltak megmozdíthatók. Még egy kvaterka, meg még egy, meg megint egy. Szóval lett bizony éjfél mire az utcára jutottunk. Az utcán nem vettem semmi különöst észre az uramon, mert az igazat megvallva, roppantul dühös voltam. Hogy is ne! Gondolhatja anyám, sem kocsit, semmi az utcán; éjnek idején botorkáltunk. Nem is fogadtam el a karját. Pedig egyre ajánlgatta. De hát semmi; haza érünk. Az a tökéletlen nyitná a kaput, de nincs nála kulcs. Képzelve, otthon felejtte. Én szidtam, mint a bokrot, ő pedig döngette a kaput. Mondtam, menjen kerítsen kulcsot, mert én nem állok itt, az utcán, éjjel, mind világ-

ogytig. Be is zörgetett az egyik ablakon, ott egy tanítónő lakik. Kapott is kulcsot. De csak nem tudta bizony a kaput kinyitni. Ekkor már én is közbeléptem. Bezörgettem az ablakon, hogy mondok, Nagysád, talán nem is kapukulcsot tetszett kiadni, mert nem tudunk vele boldogulni. De, azt mondja, határozottan az kell, hogy legyen, mert nála a falon, azon a helyen csakis a kapukulcs lóg. — Hát újra neki próbálkozott az a szerencsétlen, de hiába. Már most mit tévők legyünk. Azt ajánlotta, menjünk vendéglőbe. Én? Vendéglőbe? Soha! Világéletemben még soha vendéglőben nem aludtam. Nem, mondtam, inkább itt virradok a kapuban. Am erre ő azt mondta, hogy de bizony ő nem virradozik, hanem megy. Végre is, mit volt mást tennem, vele mentem. Tudja az Isten, miféle vendéglőbe mentünk, de mikor a folyosóra jutottunk és szobát rendeltünk, az a közönséges persona úgy végig mért, hogy szinte repkedtem dühömben. Akkor jutottam észhez. Kalapot sem hoztam, csak egy nagykendő volt rajtam. Az uram meg határozottan spiczces volt, most már láttam. Teremtő egy Istenem, minek néztek engem azok a közönséges vendéglős népek! Végre is feljutottunk az emeletre, a szobánkba. Az uram rögtön lefeküdt és — el is aludt. De én! Beledézék az ágyba. Hát az első, amit fölfödöztem, a vankos szélén — egy kellemetlen vendég volt. No, tudja anyám, egyszeriben vége volt minden álmoságomnak. Az egyik gyertyát a

Vihar egy pohár vízben.

Annak lehetne legjobban mondani azt a parázs vitatkozást, mely legujabban az Akadémián lefolyt.

Tudvalevőleg az Akadémia nem más, mint egy pohár víz. Csöndesen, nyugodtan áll, a hova éppen teszik, nem zavar más, őt sem zavarja más, önnállóan nem hat semmire, legfeljebb a kívülről jövő sugarakat próbálja megtörni, ha ilyen sugár véletlenül belebotlik. Szóval nagyon ártatlan valami.

Az is köztudomású tény, hogy van valami por, a mit ha a vízbe szórnak, egyszerre heves pezsgés támad tőle. A Széchenyi alkotásából leszűrődött pohár víznek is jutott ilyen porból; a politikából. Arról volt szó, hogy egy publicistát megjutalmazzanak. Keresték a legjobbat s megtalálták most — az ellenzéken. Legutóbb a kormánypárton találtak ilyen kiváló egyént (Beksics) s akkor szó sem hangzott ellene. Hanem az ellenzéki — az már más. Azt titkos szavazással el kellett vetni. A mely eljárást Ballagi Aladár bátorkodott a nevével: nyers erőszakkal nevezni s hogy ilyesmi elkerülhet legyen: indítványozta, egyszerűen mondjon le az Akadémia véglegesen erről a Bródy-féle alapítványról.

Micsoda vihar támadt erre! Felvontatták az öreg ágyut, Szilágyi Dezsőt s kerekedett olyan izgatott kapacitálás, hogy az öreg falak elcsodálkozva hallgatták:

— Uram Isten, mi lesz ebből! Még talán élni is fog az Akadémia!

Ne tessék félni: nem lett semmi nagyobb mozgalom. A por leülepedett, a vitát elfeledték s az Akadémia ismét ott áll csendben, rendben, nyugalomban, mint egy pohár víz.

Hanem azért az ellenzéki újságíró még sem kapta meg a jutalmát. Ugy kell neki!

Néppárti gyűlés.

A kőszegi választókerület néppárti választópolgárai Kőszegen 1900. évi június hó 4-én, pünkösd hétfőn, d. u. 3 órakor a Jurisics-téren néppárti gyűlést tartanak a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: Zichy

kályhába állítottam, a másikat az asztalra. Én magam pedig egy székre ülve, kijelenttem, hogy így virradok meg. Alattunk valami duhaj kompániai mulatott. Egyre kiabáltak és egyre muzsikáltak. Minden szavukat hallottam. Beresztem az ajtót és fel s alá járkáltam a szobában. Az idő rettenetes lassan mult. Közbe-közbe felébresztettem az uramat. Beszélgetni akartam vele, — de nem lehetett. Két-három percig nyitva volt a szeme, — de aztán még mélyebben elaludt, mint az imént. Képzelteti anyám, miket éltem át azon az éjszakán! Hol a félelem, hol a méreg váltakozott bennem. De azért a cipőmet sem mertem levetni. Csak ott kuppadoztam a széken. Csak ott lestem, vártam egyre, hogy megvirradjon. No, de végre virradt. Lehetett úgy 5 óra körül, mikor felvertem az uramat. De, hogy ő még álmos, de hogy ő még aluszik, vagy egy fél órát. Semmi! mondtam. Egy-kettő! Nekiállt, megmosdott. Én nem. Csak egyre kergettem, hogy menjünk, menjünk. Megölt volna a szégyen, ha meglátnak reggel, velem, az utcán, ilyen állapotban. Aztán még beakarta írni a nevét, meg az enyémet a látogató-könyvbe. — Menjen, mondtam neki, ne kompromittáljon még jobban! Nem elég volt, hogy meghurcolt ezek előtt a közönséges népek előtt! Ha látta volna anyám, mikor kimentünk a kapun! Soha olyat. És már 6 óra felé járt az idő. Nappal volt, egészen. A kofák már kirakodtak egyaránt. Bennem csak úgy forrt a düh, a méreg. Ilyen megaláztatáson még soha életemben

János gróf orsz. képviselő. 2. A keresztény sajtóról és a keresztény politikáról. Tartja: Bonitz Ferencz, az »Alkotmány« szerkesztője. 3. A néppárt parlamenti működéséről. Tartja: Major Ferencz dr., orsz. képviselő. 4. Elnöki zárszó. Kőszegen, 1900. május 24. A rendezőség.

Az osztrák delegáció

tegnap délelőtt folytatta a hadügyi költségvetés tárgyalását. Az első szónok dr. Weigl lengyel delegátus volt, a ki azon panaszkodott, hogy, inkább hazáját, Galiciát a hadsereg vezetősége nagyon mostoha módon részesíti a hadsereg-szállításokban. Utána báró Wallerskirchen tekintettel arra, hogy még 7 pont van feljegyezve, a vita berekesztését indítványozta. Az indítványt elfogadták és ennek az a következménye, hogy új szónok már nem jegyezhető elő magát. Utána Polczhoffer német nemzeti párti delegátus sürgette hosszabb beszédben a hadsereg tényleges állományának leszállítását. Aztán dr. Germann Lüegerpárti delegátus beszélt, a ki után Zimmer német nemzeti következett.

A háboru vége.

A vésszes hírek egyre-másra érkeznek a búr háborúról. Nem az egyes búr manőverek hírei ezek, hanem a legszomorubb valóság. Mig a búr küldöttség a kormányok, államfők ajtóin kopogtat és sorra járja őket irgalmat koldulva, addig a kis nép összeszedte minden erejét, hogy daczoljon a tengernyi haderővel, mely eltiprásokra odaküldetett. Roberts lord taktikája azonban csalahatatlant, az indiákon már sok győzelmet aratott vele százezrek ellen és most ez a jeles hadvezér még bosszút álló apa is, fia haláláért áll bosszút a maroknyi búr népen. Fia haláláért megbosszulja magát tizezrek halálával. Mit várjon a hős nép egy fájdalomában megörült apától? Harcol a végsőig, mert a meghódolás is halált jelent.

A véres katasztrófáról érkezett tudósításaink a következők:

keresztül nem mentem. Mikor haza érünk, a kapuba találjuk a ház mestert, két lakotossal. A zárat csinálták. Az uram rájuk veszekedett a rossz zárért, ezek visszaveszekedtek, hogy jó volt az, de úgy megrontotta valami megkerült bolond, hogy itélet időkre tönkre ment. No, ezt még hegyébe! Alig vártam, hogy végre beléphessek otthonomba. A cselédem rémült arccal fogadott és szinte eszén kívül hebegte: Hol tetszettek . . . — Hát hogy is ne. Olyasfélét még ő sem látott, a mióta cselédem.

— És?

— Mit csináltál akkor?

Az édes mama és a krétafehér húz kérdezték ezt, a kik a legrettenetesebbet várták, most drámai fordulatképpen, ennyi iszonyatoságoknak utánna.

— Hogy én, mit? — Gyorsan az ágyamat! — kiáltottam.

— És, és aztán?! . . .

— Aztán? Ugy aludtam estig, mint a halott.

— No jó; de férjed? Hát vele mi lett?

— Vele? Hát remek citromszörpöt csinált, mire felébredtem. Mert hát iszonyuan restelte ám ő is azt a vad éjszakát.

Itt ért véget a história. Ugyan mit fűzök hozzá?

London, május 28. Az alsóház ülésén Balfour, a kincstár első lordja, kijelentette, hogy nem kapott értesítést arról, hogy a dél-afrikai köztársaság kormányával békealkudozások folynak. Kijelentette továbbá, hogy semmi sem bizonyítja azt az állítást, hogy az angol foglyokkal Pretóriában rosszul bánanak. A foglyok kicserélésének híre sem bizonyult valósnak.

Wyndham hadügyi parlamenti államtitkár bejelenteti, hogy a Dél-Afrikában lévő összes csapatok létszáma 221,000 ember. Az otthon fegyverben álló csapatok számát nem lehet pontosan meghatározni. A reguláris csapatok létszáma a gyarmati tartalékos csapatokkal egyetemben körülbelül 120,730, a milícia száma körülbelül 77,000 ember.

Redmond azt kérdezi, hogy hány búr állott harcban Dél-Afrikában és igaz-e, hogy minden egyes búrra 10 angol jut.

Erre a kérdésre nem válaszol a kormány.

London, május 29. Roberts lord jelenti tegnapi kelettel Klipriverből: Ma 20 mértföldet mentünk és most 14 mértföldnyire vagyunk Johannesburgtól. Az ellenség különféle védelmi hadállásokat készített elő, de közeledésünkre egymás után valamennyit elhagyta. Annyira szorongattuk az ellenséget, hogy alig ért rá öt ágyuját kocsira rakni és az itteni állomásról elszállítani, a mikor a nyugat- ausztráliai lovasított gyalogság már behatolt a községbe. French és Hamilton tábornokok csapatai, úgy látszik, balszárnyunktól körülbelül 10 mértföldnyire harcba keveredtek az ellenséggel, mert dél óta ágyu- és puskalövéseket hallunk.

London, május 29. Roberts lord villámgyors előrehaladásából az angol hadügyi körök azt következtetik, hogy még ma be fog vonulni Johannesburgba, pénteken pedig Pretóriában lesz.

London, május 29. A Daily Mail értesülései szerint Krüger és Steyn elnökök minden előkészületet megtettek a szökésre.

London, május 29. Pretóriában a békepárt felülkerekedett, mely még az alkotmány odadobásával, azaz minden áron meg akarja szerezni a békét. Ez a párt a kereskedő és gyáros világból toborozta tagjait, kik a háboru által igen sokat szenvedtek.

A városok értekezlete.

Győr, május 29.

A Dunántul mintavárosának nevezett Győrött a magyar törvényhatósági városok kiküldöttei komoly, tartalmas vitákban fejtegetik a magyar városok bajait s néha felhozzák azt is, hogy mi lenne a jobb. A tárgyalások ugyanis hogy, hogynem, de igen gyakran forognak a gravaminális sóhajtozások körül. Baj van a közigazgatás körül, baj van pénzügyi téren, mert igen sok az állami funkció, melynek teljesítéséért nem fizetnek egy árva garast sem, igazságtalan az adóteher. Sok baj van a kereskedelmi és ipari téren, nem kevesebb a kulturális téren.

Ezek a panaszok nincsenek egy rendszeres egészbe foglalva, s azért szólalt föl dr. Buljovszky József Nagyváradi polgármestere:

hogyan nem látja az előadói javaslatban kidomborítva, mik tulajdonképpen azok a panaszok, melyek föllépésre bírják a városokat. E nélkül pedig nem hiszi, hogy eredményes munkát végezhesen a kongresszus. Ki kell mutatni és föl kell sorolni, melyek azok a sérelmek, melyeket 1867. óta közigazgatási törvényeink a városokra vonatkozólag megteremtettek; ez föltétele annak, hogy a sérelmeket megszüntessék. Indítványt nyújt be, hogy a kongresszus szűkebb albizottságot küldjön ki a városok sérelemit felsoroló *fóliát* szerkesztésére; ezt a memorandumot küldöttség adja át a kormány tagjainak s juttassa az országgyűlés két Házához. Az után törekedjék, hogy az új törvények meghozatala előtt e feliratban foglalt sérelmei megszüntetésére a gondoskodás megtörténjék.

A pénzügyi javaslatok között volt egy új javaslat, mely életre valóságánál fogva bizonyára intenzívebben fogja foglalkoztatni nemcsak Nagyvárad törvényhatóságát, hanem mindazokat a városokat, a kik csak elküldték követeiket a gyűlésre. Ez az új életrevaló javaslat pedig nem más, mint a *községi takarékpénztárak* föllállításának terve. A gyűlés üdvösnek, hasznosnak találta ezt a javaslatot s kimondta, hogy a maga körében igyekezni fog azt megvalósítani. Egy ilyen takarékpénztár előnye az, hogy nincs szüksége alapítókra, mert a város vagyoni helyzete elég biztosítékot nyújt és jelentékeny összeggel képes szaporítani a város jövedelmeit.

A mai gyűlés tárgyai voltak a városok *ipar-kereskedelmi* és *kulturális* ügyeinek tárgyalása. Az előbbi Szávay Gyula győri kereskedelmi és iparkamarai titkár, ez utóbbit pedig Tauber Károly kir. tanfelügyelő adta elő.

Az *ipar és kereskedelmi* előadó javaslatainak főbb pontjai, melyeket a kongresszus is nagy részben elfogadott, a következők:

Az országszerte pusztuló *kisipar* hathatós védelemben részesüljön, ez osztály jelentősége és tekintélye emeltessék, prosperálásának általános feltételei megadassanak s helyi bajai jóakarattal orvosoltassanak.

Létesülő *nagyipar vállalatok* megtelepítésénél mérlegelje a kormány igazságosan a helyi körülményeket és más szempontok által ne befolyásolhassa a határozást. Különösen ne politikai és személyi vonatkozások által. — A nagyiparvállalatok megtelepítésének helye tekintetében hallgassa meg az illetékes törvényhatóságokat, tisztán érdemi okok alapján, függetlenül attól a kérdéstől is, hogy mely város képes és hajlandó többet áldozni értük.

A hazai és ennek körében a *helyi ipar* fejlesztése, pártolása legfőbb vágyát képezi a városoknak. — Kívánatos, hogy az állami beszerzésekben a vidéki ipar is részteltesse.

Elérhető ez a cél azzal, ha a szükségesek beszerzésénél a központosított eljárást decentralizálják s megfelelő kontingenseket juttatnak az ország vidékeinek.

A vasúti *tariffa-politikának* azt az irányzatát, mely a főváros iparának és kereskedelmének a vidéki városok rovására való dédelgetését szolgálja, a városok kárhóztatják s az igazságnak és méltányosságnak megfelelően megváltoztatni kívánják.

Kívánatos, hogy a pénzügyminiszter ur a vidéki nagyobb és általa megbízhatóbbnak ismert pénzügyintézetek részére, az állampapírok szelvényei beváltására, az államkincstárból bizonyos összeget rendelkezésre bocsájtson.

A nagyszalontai pipaszár.

— Magyar különlegesség a párisi kiállításon. —

Nagyvárad, május 29.

Hegedüs Sándorné kegyelmes asszony nagy sikerekkel dicsekedhetik már a magyar iparmozgalom körül. Fokozottabb mértékben cselekszi azt, a mit az iparmozgalmak többi vezetői cselekszenek, t. i. nagyobb buzgalommal hívja föl a közfigyelmet az egyes speciális magyar iparterményekre.

Most a *nagyszalontai pipaszár* érdekében tüti meg a nagy dobát a kegyelmes asszony s olyan alkalmatosságát fedezi föl annak, a mely egyáltalában nem függ attól, hogy a pipaszár sült-e vagy esztergályozva, szelel-e vagy csak szuszog. A nagyszalontai pipaszár eme különös alkalmatosságára a kegyelmes asszony a *Magyar Génusz* legutóbbi számában közzétett jeles cikkében figyelmeztet. A cikk egész terjedelmében a következő:

Nagy-Szalonta azért nevezetes, mert Arany János szülővárosa. Ezt mindenki tudja, de az aztán már nem mindenki előtt ismeretes, hogy van ott egyéb érdekesség is: gyönyörűen faragott kurta pipaszárak, miket öreg pásztorok faragnak csendes, méla estéken.

Hogyan, hogyan nem, a szép pipaszárakból kaptam néhányat. Nem tudtam velök mit tenni, mert a családban nincs pipázó ember. Szépen félretettem az ékes faragványokat és szinte megfedekeztem rólok.

Nemrégiben egy francia divatlap került a kezembe. Azt olvastam belőle, hogy Párisban mostan nagy divat a Langote-féle elefántesont ernyőnyél.

Eszembe jutottak pipaszáraim: hátha ezekből válhatik ernyőnyél. Elvégre nálunk elefánt nincs, tehát elefántesont faragványok sem készülhetnek; ellenben fűzfa annyi terem, hogy elláthatjuk vele az egész világot. Miért ne lehetne az én fűzfa-pipaszáramból — ernyőnyél?

Elvittem pipaszáraimat Ranzenberger vaczi-utcai napernyő üzletébe és kértem, hogy készíttessen számomra magyar jellegű napernyőket. A kereskedő nagyot nézett!

— Napernyőket ezekből? Pipaszárból még nem készítettem.

Határozottan válaszoltam:

— Igen, ezekből.

A kereskedő még nagyobb nézett.

— Kérem, pipaszárból még sohasem csináltam ernyő-nyeleket.

Soká tartott, míg megbarátkoztattam a gondolattal s megmagyaráztam neki, hogy mit és hogyan akarok: egyiket fehér himzés-sel, a másikat színes vászon tarka virágos bordúrral.

Pár nap múlva elkészültek napernyőim, s a czég dicséretére legyen mondva, nagyon szépen sikerültek.

Az ernyőket kiküldöttem a párisi kiállításra és ma egy kintlakó magyar hölgytől, kit férje hivatala Párishoz köt, levelet kaptam. Azt írja benne, hogy a gyönyörű napernyőket megvette és kér, hogy küldessék ki minél többet, mert nagyon keresik. Néhány példány itt is van az iparkiállításán.

Ime, így lesz a nagyszalontai pipaszárból Párisi divat!

Remélem ezáltal, hogy az öreg juhász, a ki készítette azokat, élte alkonyatán jobb napokat várhat belőlük.

Üzentem Szalontára, csináljanak sok, sok ilyen pipaszárát. Vele az ottani népnek

új keresetág adódik, melynek kettős a haszna: hasznot hoz, elvonja a korcsmától és a gyermekeket a munkára szoktatja.

És senki se csudálkozzék, ha ezután az fog kitűnni, hogy a debreczeni tormás virsli kedvelt joujou, a keményre szárított tordai mézeskalácsból diadékokat faragnak a leleményes párisi ékszerészek, az árpádi favillából pedig nem kevésbé kedvelt lorgnettek készülnek Párisban. Csak az kellett, hogy a külföldi figyelmét magunkra vonjuk és most már lesz magyar ipar, mint a parancsolat.

A fejedelemasszony jubileuma.

Nagy ünnepe lesz ma a helybeli Orsolya-zárdának, melynek köztisztelőben álló, tevékeny, érdemes fejedelemasszonya, *Pataky* Mária Philomena huszonöt esztendő szerzetesnői jubileumát tartja.

Huszonöt év a zárdában, Istennek s a keresztény hazafias nevelés és tanítás magasztos ügyének szentelve, imádság és munka, lemondás és áldozás közt eltöltve nagy idő s oly kiváló sikerrel eltöltve, mint azt az Orsolya-zárda fejedelemasszonya tette, nagy érdem Isten és emberek előtt, méltó a társadalom hátlárára, elismerésére.

Huszonöt esztendő alatt huszonöt generáció nevedett fel az ő tapintatos vezetése alatt e zárdában, huszonöt generáció tanulta meg tőle imádni Istent, szeretni a hazát s dolgozni fáradhatatlanul a család boldogulásán, munkálkodni a társadalom s az emberek javára.

Istentől várja a jutalmat önzetlen fáradozásáért, de méltán illeti meg embertársai hála.

* * *

Pataky Mária Philomena fejedelemasszony született 1858. okt. 6-án *Lugoson*, Krassó-Szörénymegyében. Tanítónője volt Lugoson a bécsi Orsolya-szűzek zárdájában nevelt *Navratil* Vilma kisasszony, később Nagyváradon az Orsolya-zárdában nevedett. Édes atyja *Pataky* Antal erdélyi születésű, anyja *Blauhut* Sarolta lengyel születésű.

Bejött a zárdába 1873. szeptember 24-én. Csakhamar megkedvelte a zárdai életet s 1875. május 31-én beöltözött az Orsolya-szerzetbe, magára vette a fátyolt, mely eltakarja a világi hiúságok elől.

Tehetségével, szorgalmával csakhamar kitűnt társnői közül. Elemi képesítőt tett 1877-ben, polgári iskolai képesítőt pedig 1896-ban.

S két év múlva, 1898 február 26-án fejedelemasszonya lett a kitűnő hirnévnek örvendő zárdának.

Rövid idő óta áll élén a zárdának, de rövid két esztendő alatt sokat fejlődött a zárda és e fejlődésben az oroszlan rész az ő érdeme.

A mai jubileum reggel 8 órakor szent-misével veszi kezdetét, melyet maga a bibornok-püspök tart, kinek nagyrabecsülését bírja az ünnepelt fejedelemasszony.

Délután 6 órakor nagyszabású ünnepély lesz a zárdában, melyre a következő meghívót bocsátották ki:

Meghívó. A Orsolya-zárda rendtagjai és növendékei nagyságos és főtisztelendő *Pataky* Mária Philomena fejedelemasszony beöltöztetésének 25-ik évfordulójára alkalmából f. hó 30-án, d. u. 6 órakor *diszünnepelet* tartanak. A meghívó csak czimzettnek szól és belépésnél kívánatra előmutatandó.

Műsor.

1. Üdvözlő dal, Irsa Józseftől.
2. Alkalmi színmű:

A LÉLEK A VÁLASZUTON.

Személyek:

Lélek — — — —	Egner Ervin.
Világosság szelleme — —	Oborti Vilma.
Sötétség szelleme — —	Zdrahál Irma.
Szent Angéla — — —	Abafi Aranka.
Angyalok { — — — —	Zdrahál Olga.
	Dupeza Sarolta.

a darab közben előforduló énekek:

- a) Az élet úgy is oly rövid;
 - b) Jézus a rád emlékezés;
 - c) Salve Regina, zenéjét és szövegét szerző dr. Szemethy Géza;
 - d) Szent Angéla, himnus Irsa Józseftől.
3. Üdvözlő beszéd, mondja Dús Piroška.
 4. Hála virágai. Párbeszéd. Előadják: Kurovsky Mariska, Kiss Erzsike, Imrik Margit, Rózsavölgyi Irén, Hoványi Erzsike, Asbóth Annuska.
 5. Üdvözlő dal, Mendelssohn.

ÉLŐKÉP.

- a) Bűnösök oltalma.
Szűz Mária: Némegy Mariska.
Angyalok: Györy Janka, Gábrriel Emilia, Lendvay Anna, Rigó Csilla, Körmendy Sárka, Venter Mariska, Becskey Anna.
- b) A megmentett lélek.
Személyek mint előbb és:
Szent Orsolya: Fichtner Antónia.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

- Május 31. A gymnazisták majálisa.
Jun. 3. A Kath. Legényegylet zászlószentelési ünnepélye.
Jun. 6. A biharmegyei tanítótestület ülése.
Jun. 9. Önkéntesek juniálisa a Püspök-fürdőben.
Jun. 12. A Kath. Kőr juniálisa a Püspök-fürdőben.

* **A király látogatásai.** A király tegnap délelőtt 11 órakor meglátogatta a földtani intézetet. Ő Felsője főhadsegéde, Paartábornok kíséretében jelent meg. Az utközben ekkor már egybe voltak gyűlve a notabilitások és az intézet igazgatósága és tisztviselői. A miniszterek közül ott voltak Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác földmívelésügyi és Széchenyi Gyula, a Felsője személye körüli miniszter. Ott volt továbbá Nemeskéry Kis Pál államtitkár, Lobkovitz herceg hadtestparancsnok és sok más előkelő személyiség. A királyt az intézet bejáratánál Darányi miniszter, Semsey Andor és Röck János igazgatók fogadták. A miniszter elsősorban Gesell Sándor főbányatanáoszt, Lehner műépítész és Ziegler egyetemi tanárt mutatta be a Felsőjnek. A király ezután az épületet tekintette meg, majd a könyvtárt és muzeumot szemlélte meg ezután. Nagy elragadtatással nyilatkozott különösen a muzeumról s megjegyezte, hogy úgy látszik, hogy a muzeum az eddigi legszebbek között a legislegszebbik. Sokáig szemlélte a Felsője az emlésmaradványokat, a melyeket igen szépnek talált. Ezután a talajnemek iszapolása eredményeit nézte igen soká s nagyon érdeklődött a kőkoczká-gyűjtemény iránt, a mely különösen az építő iparra bir nagy fontossággal. Úgy a hazai, mint a külföldit nagyon szépeknek találta. Egy órai időzés után aztán legfelsőbb megelégedését nyilvánítva, a közön-

ség éljenzése közben elhajtattott a központi egyetemre. Délben háromnegyed tizenkét órakor a király a tudomány-egyetemet tekintette meg. Az egyetem új épületét szépen földiszították erre az alkalomra s óriási közönség várta az uralkodót az Egyetem-téren. A bejáratnál Ponori-Thewrewek Emil rektor diszmagyarban fogadta s üdvözölte a királyt, a ki nyomban a remek egyetemi épület egyes helyiségeinek megtekintésére indult. A király csütörtökön, május 31-én fog ezuttal utóljára legfelsőbb kihallgatást adni. Előjegyzéseket naponta 9 órától 2 óráig a kabinetirodában fogadnak el.

* **A Szt. László-templom** építésének ügyéről tegnap egyik helybeli lapban néhány soros közlemény jelent meg. Ezuttal más egyebet nem jegyezhetünk meg e közleményre, minthogy az korai dolog, a káptalan határozatáról csak ezután fog még értesülni a város, addig pedig minden erre vonatkozó hír csak pusztá kombináció.

* **A város felebbez.** A Bazár-szoros rendezése céljából Nagyvárad városa kisajátította a Mayr és Weiszlovits-házakat. A kisajátítási eljárás során az első foku bíróság: a nagyvárad kir. törvényszék telekbírósága mintegy 45,000 frttal magasabb összeget állapított meg a kisajátított házak értéke fejében, mint a bírósági szakértők. Ez ellen természetesen Nagyvárad városa felebbezéssel él. Dús László városi főügyész már elkészítette a város felebbezését.

* **Előléptetések a törvényszéknél.** Ő Felsője Pallay Jenő, dr. Móré Pál, Tóth Imre törvényszéki bírákat a VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírákká nevezte ki.

* **Ismét merénylet a keresztiek ellen.** Az új egyetemi épület lépcsőcsarnokában ma délután ismét alávaló merényletet követtek el a magyar czimer s a kereszténység szent jelvénye, a kereszt ellen, — két czimerről ugyanis újra leütötték a keresztet. Sokan azon véleményben vannak, hogy a gaz merényletet bérenczek követik el, nincs kizárva, hogy maguk a takarítónők. Az egyetem lépcsőcsarnokában míg a királyt várták, egyébről sem beszéltek mint a kereszt elleni merényletről.

— Vajjon tud-e a merényletről a király? — kérdezte valaki *Wlassics* kultuszminisztertől.

— Hát olyan miniszter vagyok én, a ki eltitkolok valamit! — felelte a kultuszminiszter.

Tényleg ő maga jelentette a királynak a merényletet, a ki aztán látogatásakor hosszasan nézte a czimereket.

* **A napfogyatkozás.** Ő-Gyalláról *Konkoly Thege* Miklós a következő távirati értesítést küldte a sajtónak a hétfő délutáni napfogyatkozásról:

Tíz igen jó megfigyelést tettem a napfogyatkozásról. Kilencz nagyon sikerült fényképet és két árnyék fényképet vettem föl.

Ő-Gyallán, 1900. május 28.

Konkoly Thege Miklós.

* **Uj olvasókör.** A m. kir. belügyminiszter a *pocsai* »Concordia« olvasókör alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

* **Megszűnt sztrájk.** A Ganz-gyárban kitört sztrájkot ma lefújták. A sztrájkoló munkásoknak ugyanis teljesítette a gyár igazgatósága minden kérelmüket; így beleegyezett a havi elszámolás helyett a heti elszámolásba is.

* **Hollán Ernő halála.** *Hollán Ernő* altábornagy meghalt. *Hollán* valóságos belső titkos tanácsos, főrendiházi tag, az Akadémia tiszteletbeli tagja és bölcsellettudor volt. 77 éves kort ért el. Halála szívizéledés folytán, váratlanul folyó hó 28-án éjjeli 12 órakor következett be. Holttestét, mint értesülünk Békásra szállítják a családi sirboltba. Előzetesen a boldogult hült tetemeit lakásán (Főherceg Sándor-utca 6. szám alatt) 30-án délután 4 órakor beszentelik.

* **Körözött főhadnagy.** A Budapesti Közlöny mai száma hozza ezt az idézést: *Idézés.* 1373. 1160/900. *Schieszl* Albert m. kir. kolozsvári 21. honvédgyalogezredbeli főhadnagy ellen a béke idején tényleges viszonyban az által elkövetett első szökés büntetnének vádjá miatt, hogy a polgári államszolgálatba való átléphetése céljából engedélyezett 5 havi és 14 napi szabadságának letelte, vagyis folyó évi január hó 28-ika után ismeretlen helyre távozván, csapattestétől mindeztideig önkényüleg és nyilvánvalónak abból a szándékból marad távol, hogy magát a szolgálati kötelezettség alól mindenkorra kivonja, a katonai bűnperrendtartás 355. §. értelmében az idézési eljárás megindítatik s a nevezett a m. kir. kolozsvári VI. honvéd kerületi bíróság előtt 90 nap alatti megjelenésre oly hozzáadással idéztetik, hogy megnevezése esetén is, mint engedetlen ellen, a katonai büntető eljárás foganatosíthatni, a tárgyalás és ítélethezatal távollétében is eszközölni fog. Kolozsvárt, 1900. évi május hónap 22-én. Palkovics s. k., altábornagy.

* **A megállított vonat.** Furcsa, mindamellett mulatságos eset történt tegnap este a szent-endrei viczinális vasutal. Prűszkölve haladt a kis kávédaráló a filatori gátnál, a hol hirtelen egy kétfogatu kocsival szemben találkozott. A lovak vigan haladtak a sínparon s látszott, hogy szembe akarnak szállani a vaslóval, hiába prűszkölt haragosan a vasló, hiába fűtytyengetett élesek a hiába csöngetett a masiniszta, a koci csak nem akart kitérni. Mit volt mit tenni, az okosabb vaslónak meg kellett állania. Az utasok hirtelen kiugráltak a kupék-ból, mert azt hitték, hogy valami szerencsétlenség történt. A viczinális személyzete pedig a kocsihoz sietett, amelynek alján holt részegen feküdt *Szalai* Sándor kocsis, nem törődve azzal, mi történik körülötte. Felköltötték s erőszakkal távolították el a vasuti töltésről. Ámde ekkor haragra lobbant *Szalai* s amagy Isten igazában kezdte káromolni a vasutat. Házsártos viselkedésében annyira ment, hogy a viczinálisnak vesztegelni kellett, amíg egy rendőrt kerítették, a ki aztán *Szalait* kocsiától-lovastól bekísérte.

* **Egy község pusztulása.** A *Sz—g* írja: *Drág-Cseke* községet ismét tönkre tette a f. hó 27-én dühöngött iszonyatos szélvihar. A tavalyelőttihez hasonló diónagyságu jég az egész határt elpusztította, az őszi és tavaszi vetést pozdorjává törte, a kapálás alatt lévő tengerit semmivé tette, a nagyreményeket keltett s a nép főjöveldelmi forrását képező gyümölcsfák terméseikkel együtt tönkre lettek téve. Borzasztó az elkeseredés, lesújtó a nyomor s a szegény emberek kétségbe vannak esve, hisz a két év előtti pusztítást még részben sem heverték ki s már is újabb s az előbbeihez hasonló csapás érte őket. Soknak most sincs meg a betevő falatja, de azért a reménység táplálta, hogy a sokat ígérő s szépen indult buza, tengeri és gyümölcs termés meghozza fáradságuk jutalmát s megszüntetve a nyomort, jobb napokat is érhetnek. — De a jó Isten e rettenetes csapása most már megfosztotta őket e reménytől s kétségbeesett lélekkel néznek a sivár jövőbe, mert *Drág-Csekén* ez idén sem lesz aratás. Növeli a szerencsétlenséget az utóbbi évek csapásai folytán összegyűlt s ezekre menő adóhátralék, az elviselhetlen közteher s nagyon elharapódzott uszorás kölcsön. Ily körülmények között a kir. pénzügyigazgatósághoz ez idei adóelengedés iránt intézendő méltányos kérelmük remélhető kedvező elintézése is csak nagyon keveset fog a nyomoron segíteni.

* **Emberhalál 10 krajczár miatt.** Szébelény község lakosait véres gyilkossági eset foglalkoztatja, a melynek egy odavaló gazda esett áldozatul. *Csókics Mihály* gazda a múlt héten több napszámossal a kukorica földjét kapáltatta. Szombat este a napszámások befejezték a munkájukat és elmentek Csókics házához a fizetésért. Csókics, — kit nagyon zsurori embernek ismernek a faluban — többféle kifogásokat tett a végzett munka ellen s e miatt mindegyik munkástól 10 krajczárt le akart vonni. A napszámások nem akartak a levonásba belenyugodni s követelték az egész munkabért. E miatt aztán a munkások és a gazda között kitört a veszekedés. Csókics ekkor beakart menekülni a lakásába, de a napszámások elállták az utját és agyonütéssel fenyegették, ha ki nem fizeti őket. A megszorult gazda ekkor elkezdett kiabálni a szomszédjának, hogy jöjjön segítségére. A felizgatót napszámások közül ekkor *Buttás Imre* a kapájával úgy fejbe vágta Csókicsot, hogy az menten összeesett és rövid kilődés után meghalt. A gyilkost a csendőrök elfogták és átadták a törvényszéknek.

x 200,000 koronát tesz az O. cs. és kir. Felsője rendeletére polgári jótékony célokra rendezett XXXIII-ik államsorsjáték főnyereménye. Figyelmeztetjük t. olvasóinkat, hogy az összes 16154 nyeremény ezres és százaz fokozatokban készpénzben fizettetnek ki és hogy a huzást visszavonhatlanul f. évi június 7-én tartják meg. Sorsjegyek a 4 koronával dohánytőzsdekben, váltóüzletekben stb. kaphatók.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter a nagyváradai jogászegylet alapszabályait jóváhagyta.

IRODALOM.

A papnevelő intézeti irodalmi iskola tisztujtása. A szemináriumok kebelében fennálló irodalmi iskolák szükséges volta: nyilvánvaló; jelentősége: nagy. Eltekintve attól, hogy például nálunk ezen iskolák a század első felében a magyar nemzeti nyelv ápolása s terjesztése, hazafiság felkeltése s ébrentartása körül speczialis, — nemzeti művelődés történelmünk által is elismert, — nemzeti missiót teljesítettek, csak azt a tényt hozzuk fel, hogy mai nagy egyházzsónokaink majdnem mindenike az iskolában aratta első babérait; hasonlóan a mai papi írók legnagyobb része is az iskolákban adott először életjelt írói vénájáról, itt nyeri tehát az egyházi szónok és író az első impulzust a később vivandó szellemi harcokra. Minthogy minden intézménynél a jó vezetéstől függ az illető intézmény prosperálása: önként következik, hogy ezen iskolák vezető jellegű állásaira való megválasztás nagy kitüntetést jelent a megválasztottra nézve; vagyis az ily körök életében is a legfontosabb, a legmozgalmasabb jelenség az, mely a tagokat »alkotmányos« jogaik használatára utalja: a tisztujtás. Egyházmegyénk szemináriuma kebelében immár 40 éve fennálló s Bor. sz. Károlyról nevezett irodalmi iskola tegnapelőtt tartotta meg tisztujtó közgyűlését, melyre a fiatal leviták hetekkel ezelőtt készültek. A közgyűlés tárgysorozata rövid volt. Először az irodalmi pályázati jelentést olvasták fel, mely szerint a kitűzött pályadíjat *Zsák I. Adolf* nyerte el: »*A kath. egyház vagyonszáma Magyarországon*« cz. művével. Ideiktatjuk e pályamű jellegét, mely érdemes arra, hogy valóban szállóigévé váljék, t. i. Jókai Mór az országgyűlés 1869. május 29-iki ülésében a következő ma felemelítésre aktualis szavakat mondá: »*Ha valaki megtámadná a kath. egyház vagyonszáma, a protestantizmus volna az, mely legelőször vetőjével közbelépne.*«

Második tárgy a régi tisztviselők lemondása volt. Erre következett a választás; mely elég éllel — mindazonáltal az állás követelte

határokon belül — ment végbe. Az ujjonnan megválasztott tisztviselői kart alkotják: elnök: *Bencsik P.*, pénztárnok: *Tamás László* s főjegyző: *Péchy Pál*. Utóbbi azonban állásáról lemondott s e miatt a napokban tartandó pótválasztással töltik be helyét, értesülésünk szerint ez állást illetőleg a közbizalom s remény Hermann Károly felé irányul, kinek megválasztásával a többi tisztviselők egy méltó bajtársat nyernek. Általán véve mondhatni, hogy az ujjonnan megválasztott tisztviselői karnak ismeretgazdagsága, szónoklatis irói készsége és ügyszeretete a multaknál nagyobb eredmények alkotásának reményét kellik fel bennünk.

A Magyar Gazdák Szemléjének május havi füzetét vettük a következő jeles tartalommal: Program-féle (*B. L.*) — Magyar hajózás és külkereskedelem. — Földműves leányok iskolája (*Geőcze Sarolta*). — Lord Roberts. — A nép szaporodása s a Dunajobbpart (*Mil-hoffer Sándor*). — Nemzetközi gazdaszövetség. — Ellenségünk — a pénz (*Victorin Vidal*). — Németország gazdasági fejlődése. — Az orosz nemesség erkölcsi hanyatlása. — Társadalmi krónika (*Maszk*). — *Különfélék*.

Igazságszolgáltatás.

A június havi esküdtészek.

Tegnap délután tartotta meg a törvényszék tanácsa *Nagy Ferencz* elnöklés alatt a jövő havi ülészak esküdtjeinek kisorsolását. Az ülésben a törvényszék részéről *Millye Gyula* táblabíró és *Fassie Pál* törv. bíró, az ügyészség részéről *Nagy Géza* dr. kir. ügyész, vettek részt. A jegyzői tisztelet *Gyenge Béla* törv. jegyző végezte.

A kisorsolás eredményeként június havi esküdtbírák lettek:

Rendes esküdték: *Bor Károly* kereskedő Sarkad, *Györgyi Antal* kereskedő Nagyvárad, *Bujdosó Sándor* földműves Komádi, *Zedleck Róbert* vaskereskedő Nagyvárad, *Bak István* vállalkozó Nagyvárad, *Ardeleán Jusztin* lapszerkesztő Nagyvárad, *Krupka Károly* gazdálkodó Nagyvárad, *Blum Géza* üvegkereskedő Nagyvárad, *Ternyey Antal* bankigazgató Nagyvárad, *Kriszán József* ácsmester Nagyvárad, *Leszkay János* földbirtokos B.-Szent-Márton, *Csete Mihály* földműves Nagyszalonta, *Szilágyi Sándor* timár Nagyvárad, *Hollóssy Dezső* vízszabályozási ellenőr Nagyvárad, *Kiss János* fodrász Nagyvárad, *Berghold Odön* érczműves Nagyvárad, *E. Nagy Sándor* kisbirtokos B.-Diószeg, *Kiss Károly* kereskedő Nagyvárad, *Stern Márton* magánzó Nagyvárad, *Czajlik György* gyógyszerész Nagyszalonta, *Sipos József* könyvelő Nagyvárad, *Flatt Jenő* urad. gazdatiszt Mező-Telegd, *Péchy Antal* kelmefestő Nagyvárad, *Bakó Károly* gazdálkodó Nagyvárad, *Tóth Imre* építő mester Nagyvárad, *Berger Mór* lisztkereskedő Nagyvárad, *Simon Lajos* rézműves Nagyvárad, *Petri Gyula* reál isk. tanár Nagyvárad, *Grósz Frigyes* kereskedő Nagyvárad, *Józsa István* földműves Bors.

Pótesküdték: *Fuszek Lajos* kam. irodagazgató, *Simon János* hangszerkészítő, *Feldmann Szidor* kereskedő, *Moskovits Mór* gyáros, *Petrovay Sándor* szatócs, *Kappel György* reál isk. tanár, *dr. Benedek Vilmos* ügyvéd, *Takács László* műszaki tisztviselő, *Mihelfi Adolf* ügyvéd, *Szödényi Nándor* magánzó Nagyváradon.

A nagyváradai kir. tábla elintéztett ügyei.

Előadó: *Lehóczky Lajos*.

3299 *Gábor Péter* — *Kocsuba János* és társa — helyben hagyva.
3300 *Kebó Mojszi* — *Kebó Vaszali* és társa — rendelet.
1581 *Friedmann Farkas* — *Blau Mayer* — helyben hagyva.
1582 *Szalay Sándor* — *Michnay Lajos* — helyben hagyva.

Előadó: *Dr. Gedeon László*.

3642 *Dézi Mária* és társa — *Balogh Sándor* és társa — rendelet.
3728 Nagyvárad város — *Sztankovics József* és neje — helyben hagyva.
3729 *Papp Sándor* — *Papp Márton* és társa — feloldva.
3749 *Czakra Juon* — *Sandru Demján* és társa — rendelet.
1172 *Debreczeni I. takarékpénztár* — özv. *Csandy Ödönné* — rendelet.

Előadó: *Dr. Imrik Péter*.

134 *Tóth Lajos* — *Nagy Károly* — rendelet.
955 *Verbes Ádám* — *Nyilas József Béla* — helyben hagyva.
1069 *Fehérvári Dezső* — *Janicsék József* — helyben hagyva.
1077 *Grünvald Ferencz* csőd ügye — részben megváltoztatva.
1272 *Fehérvári Dezső* — *Janicsék József* — visszautasítva.
1079 *Goldschmidt Mihály* — *Deutsch Sámuel* és társa — részben megváltoztatva.
1123 *Kaczer Samu* — *Leopold Henrik* — feloldva.
1125 *Messer Lajos* csőd ügye — rendelet.
1142 *Szelle József* — *Ofner Czeezilia* — helyben hagyva.
1210 *Hoffmann Kálmán* — *Veisz Félix* — megváltoztatva.

Előadó: *Bócz Géza*.

607 *Hunya Erzsébet* — *Kalmár Eszter* és társa — helyben hagyva.
685 *Deferffy Antal* — *Karácsonyi Dávid* — helyben hagyva.
1495 *Erdei Virág* és társa — *Arva János* és társa — helyben hagyva.
918 *Nagy János* hagyatéki ügye — megváltoztatva.
921 *Hegyes Mária* hagyatéki ügye — rendelet.
990 *Komáromi Mihály* és társa hagyatéki ügye — feloldva.
1008 *Groza Ille* és *Péter* hagyatéki ügye — helyben hagyva.
1014 *Rusz Trailla* hagyatéki ügye — rendelet.

TANUGY.

Az ipartanodai bizottság ülése.

Nagyvárad város ipartanodai bizottsága tegnap délután ülést tartott.

Ragány János elnökölt.

Jelen voltak: *Dr. Sarkadi Lajos*, *Mártonffy Bogdán*, *Bertsey György*, *Szűts Izsó*, *Guttman József*, *Láng József*, *Máthé Lajos*, *Széles Lajos*, *Palkovits Imre*, *Bogdán János*, ifj. *Cser János*, *Szombathy István*, *Sulyok István*, *Stark Gyula*, *Bérczy János*, *Szarill János* jegyző.

Az elnök megnyitván az ülést, a mult ülés jegyzőkönyvét hitelesítették.

Az iparos tanoncziskolai tanmühelynek szükséges villamos erő ingyen szolgáltatása iránt megkereste a bizottság a várost. A polgármester azonban arról értesítette az elnököt, hogy elkésve érkezett a megkeresés, mert a villamoserő átvitelre a szerződést már megkötötték.

Az iparos tanoncziskola igazgatója azonban a villamos vállalatától azon értesítést nyerte, hogy a szükséges villamos erőt ingyen megkapja a tanoncziskola. — Tudomásul vették.

Az iparos ifjak önképzőkörre értesítette a bizottságot, miszerint nincs abban a helyzetben, hogy a segédek továbbképző tanfolyama részére segélyt adjon. — Tudomásul vették.

A tanoncziskolák fejlesztését a bizottság nem vihetheti ezuttal keresztül, mert anyagi ereje nincs. Mig a magasabb államsegélyt megkapják, az ügyet az irattárba tették.

Elnök előterjesztette, hogy a miniszter ez évre 3000 korona államsegélyt folyóvá tett. — Tudomásul vették.

A tandíj befizetésekről készített számadást — tudomásul vették.

Következett ezután az igazgató időszakos jelentése, amely főleg az iskola belügyeivel foglalkozik.

A jelentés kiemeli Bitzó János és Matkó Benjamin eredményes, buzgó működését a kézügyességi oktatás körül. — A két tanítónak a bizottság elismerést szavazott.

Ezután indítványozza az igazgató, hogy küldjön ki a bizottság egy tanítót a párisi kiállítás tanulmányozására. A tanulmány-ut költségeire nézve azon elterjesztést teszi, hogy a megtakarított és rendelkezésre álló 423 korona összeget egészítsék ki a kereskedelmi és iparkamara által a rajztanítói tanfolyamra megszavazott 180 korona összeggel. Ennek kiadását kérik a kamarától. Így 600 korona állna rendelkezésre ösztöndíjjal.

Sulyok István figyelmezteti a bizottságot arra, hogy pár napi Párisban tartózkodással célt nem érünk. Időt ne kössenek ki a tanulmányozás tartamára, de kívánják meg, hogy az illető tanulmányáról jelentést tegyen.

Dr. Sarkadi Lajos indítványozza, hogy mondja ki a bizottság, miszerint az esetre, ha a kamara megadja e célra a 180 koronát, kiküldenek egy tanerőt Párisba. — Mondják ki egyúttal azt is, hogy ha a kamara nem adná meg a kért összeget, a rendelkezésre álló 423 korona összeggel is kiküldenek egy tanerőt, azt, aki vállalkozik, hogy a többi költséget a magából fedezi.

Bertsey György indítványozza, miszerint kérik fel az illető minisztert, miszerint a Párisba küldendő tanítónak is adja meg mindazon kedvezményeket, a melyeket a többi ösztöndíjas utazóknak adnak.

Elvileg elfogadták az igazgatónak a tanulmányútra vonatkozó javaslatát, a dr. Sarkadi Lajos és Bertsey György által tett pólásokkal.

Az igazgató jelentette, hogy az iskolalátogatás a tanoncok részéről nem oly kedvező jelenleg, mint korábban volt s kénytelen az igazgatóság az iparhatóságot igénybe venni a mulasztások megtorlása céljából. — Tudomásul vették.

A jövő tanévre az összes eddigi tanerők pályáztak, egynek kivételével s azonkívül több új pályázó van. — A választásra a kijelölt bizottságot megalakították. Tagjai az elnökön, igazgatón és jegyzőn kívül Bertsey György, Guttmann József és Máthé Lajos.

Igazgató bejelentette, hogy a zárvizsgálatokhoz biztosul a miniszter dr. Naményi Imre tanfelügyelőt küldötte ki. — Tudomásul.

Bognár János tanítót az elnök szabadsággal az ideig, míg a fegyelmi vizsgálata lejár. — Tudomásul vették.

Végül elfogadták változatlanul a tanonciskola és a továbbképző tanfolyam jövő tanévi költségvetését s ezzel véget ért az ülés.

Zárvizsgálat Uj-Palotán. Tegnap tartott meg az uj-palotai népiskolában a zárvizsgálat Dencs János tb. kanonok, esperes és kerületi tanfelügyelő, Richter Jenő igazgató és Gresinczky Antal körös-tarjáni plebános jelenlétében. A vizsgálat a legjobb sikerrel folyt le, amennyiben a 70 iskolás a törvény által előírt minden tantárgyból ügyes és szabatos feleleteket adott. Az elnöklő esperes a vizsga eredményét illetőleg teljes megelégedését nyilvánította ki a jelenlevő szülők előtt Zajgha Béla tanítónak, ki szorgalma, kiváló szakképzettsége és ügyesretete által hat hónapi ittléte alatt mind előljáróinak becsülését, mind az iskolásoknak ragaszkodását viselete, eljárási modora által teljesen kiérdemelte. Különösen örömet szerzett az elnöklő esperesnek a kis iskolásoknak, a különben német ajku községben, a magyar nyelvben való szép előmenetele.

Érettségi vizsgálatok a kereskedelmi iskolában. A következő felhívás közzétételére kértünk föl: Az érettségi vizsgálatok közeledtével a Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola igazgatósága tisztelettel felkéri a helybeli és vidéki nagykereskedőket, gyárosokat, pénzintézeteket, biztosító társulatokat s b., hogy

amennyiben felső kereskedelmi iskolát végzett ifjakat óhajtanának alkalmazni, forduljanak a nevezett iskola igazgatóságához és biztosak lehetnek, hogy csak oly ifjakat fog ajánlani, kik mind szakképzettség, mind szorgalom és pontosság tekintetében derekasan meg tudják állni a helyüket. Dr. Kováts S. János, igazgató.

MŰVESZET.

A nagyváradai képkiallítás. A nagyváradai képkiallítás mindig biztatóbban közeledik a megvalósulás felé. A Szigligeti-Társaság kiküldöttjei: Radó Ignác dr. és Huzella Gyula már betérjették jelentésüket az eljárásról a Szigligeti Társaság elnökségéhez. A jelentés elmondja, hogy Radó Ignác és a társaság érintkezésbe tette magát úgy írásban, mint személyesen az Országos Képzőművészeti Társasággal, a mely nagy lelkesedéssel fogadta a tervét és olyan apparattal készült megvalósítani a nagyváradai képkiallítást, hogy ahhoz fogható még nem volt a vidéken. A Képzőművészeti Társaság érdemes elnöke, Telepy Károly maga több új festményével vesz részt a tárlaton, Nagyvárad kiváló fia, Bihary Sándor pedig mintegy harmincz képét fogja kiállítani. Nagyban emelni fogja a tárlatot, hogy azon nem csak eladásra kerülő művek fognak szerepelni, de leküld a Képzőművészeti Társaság oly műveket is, melyek vagy az állam, vagy a társulat vagy magánosok tulajdonai, úgy, hogy a mi kiállításunknak nem művészi, de impozáns *műkiállítás* jellege lesz. A közönségre nézve szintén biztató jelenteni valója van a kiküldött bizottságnak, jelezve, hogy biztos kilátása van arra, hogy a kormány a képeket kedvezményes vasuti díjtétel mellett fogja szállítani. A társaság e jelentése a Szigligeti-Társaság választmányára elé kerül, melyet Rádl Ödön elnök valószínűleg még e héten ülésre hív egybe s mely bizonyára lelkesedéssel fogadja, hogy a képkiallítás előkészítésével megbízott urak már is ily szép eredményt tudnak fölmutatni.

MULATSÁG.

Onkéntesek jünialisa. Nem igen emlékszünk hamarjában olyan mulatságra, amelyet közelebbi időben Nagyváradon az onkéntesek rendeztek volna. Anél nagyobb ujság ingerével fog tehát hatni az atánczmulatság, melyet a nagyváradai helyőrség összes egyéves onkéntesei *jünius 9-én a Püspök-fürdőben* fognak rendezni. A minden tekintetben kitűnőnek ígérkező jünialisra nagyban folynak már az előkészületek s iránta városszerte nagy az érdeklődés. A meghívók szétküldése most van folyamatban.

A Kath. Kör jünialisa. A Kath. Kör vigalmi bizottsága legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy *jünialist* rendez. A jünialist jünius hó 12-én a Püspök-fürdőben tartják meg. A rendezőség a napokban küldi szét az erre szóló meghívókat.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy festő karrierje.

Írta: Dr. Vucskics Györgyné Szilárdy Elvira.

7.

— Hát mit tudom én?! A imént, mikor meg az ur nem volt itt, erre járt egy nagy kutyaival, oda ült ni, s az üres fatörzsre mutatott.

— Jól van!

Nem is festett tovább, hanem összerakta festő szereit s haza ment! Ugy haragudott arra a szőke boszorkányra, hogy nem várta meg! Eh! De mit is tépelődöm. Egyszer láttam, jóformán nem is beszéltem vele: De mikor olyan szép; olyan csábító szép! Tudja Isten.

Mikor a szobájába ért, leült, levelet irt az anyjának, hogy nemsokára haza megy, hogy nagyon jól érzi magát!

Victor 5 nap egymás után elsétált »oda«, de a szép modell nem volt sehohsem. A kép készült. Az alak meg volt, csak az arcát nem tudta megfesteni, mert épen olyanra akarta, mint azé a szőke asszonyé... Az első látás után, nem tudta hiven visszaadni a vásznan a finom vonásokat.

Nem jövök ki többet, gondolta, de azért a következő nap ismét ott találta magát az erdőszélben. És nincs... mintha messziről egy kecses női alak tartana felé. Tenyerét a homlokához emelte, hogy jobban lásson. Önkénytelenül megremegett, mikor látta, hogy az a könnyed, bájos alak az ő szép modellje!

A hölgy már messziről rákiáltott:

— Itt van? No lám én is eljöttem megnézni, hogy készül a kép...

— Vártam önt!

— Várt? ... s a szája szögletei lefelé görbülettek, gúnyosan sidegesen csapkodta a napernyőjével, a cipője orrát.

— Igen vártam — felelte rá nyugodtan Victor. A képem készül, csak az ön arcza hiányzik! Legyen oly kegyes, üljön a multkori helyére asszonyom!

— Nincs más parancsa, festő uram? — de azért leült s nézte a fiatal ember kezében az esetet. A tekintete ráesett az ifju kékes feketé, hullámos hajára, érdekes, kissé sápadt arczára. Ugy találta, hogy ez a gyerek festő nagyon szimpatikus alak. Victor megérezte a kutató pillantást. A tekintetük találkozott.

Az egyik vörös lett, a másik elsápadt.

— Nem volna már elég!

— Amint parancsolja asszonyom!

— Holnap ismét erre jövök! Hiába — tette hozzá hamis mosolylyal — áldozatot kell hoznom, a művészet oltárára. A Dieu! Intett napernyőjével s elment!

Furcsa egy hölgy! Vajjon ki lehet. Valami csodálatos vonzerő van szürke szemében?

A holnapból ma lett s Victor megint csak ott ült az állványa előtt — s várt, de az erdei tündér késlett.

Eh, csak bolondot üz belőlem! Milyen gyöngé is vagyok én! Ez az asszony képes napokig izgatottságban tartani. Ej! Még sem jön?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király az egyetemen.

Budapest, május 29. (Saját tud. táv.) A király mai látogatása alkalmából az új egyetemi épületet gyönyörűen földszíttették, a disztermet különösen sok aranyos domborművel.

Pár perczzel 12 óra előtt érkezett meg a király s Wlassics kultuszminiszter üdvözölte. Ezután bejárták az egész épületet, az előadási termeket stb. A ki-

rállyal föltűnt a női egyetemi hallgatók kis félrevonuló csoportja s megszólítással tüntette ki őket.

— Ön bölcsész vagy orvos? — kérdezte a király egy kisasszonytól, a ki azonban szörnyű nagy zavarba jött s zavarodottan felelte:

— Filozopter vagyok, — Felség!

A király mosolygott erre, a kultusz-miniszter azonban megjegyezte:

— Ez csufnév Felség. A kisasszony csak zavarában ejtette így ki.

A királyt nagyon meglepte a diszterem diszitése, majd beírva nevét az emlékkönyvbe, a hallgatóság frenetikus éljenzése között távozott.

A delegáció plenáris ülése.

Budapest, május 29. (Saj. tud. táv.) A magyar delegáció ma délután tartott plenáris ülésén *Falk* Miksa előterjesztette a külügyi jelentését, mely szólt a főbbi közt a hágai konferenciáról is. A jelentést egyhangulag elfogadták.

Sikkasztó postatiszt.

Budapest, május 29. (Saját tud. táv.) *Becsky* Ignác utalvány kifizető postatiszt a budapesti főpostán, — 10,000 korona elsikkasztása után *megszökött*.

Főhercegi vendégek a kiállításon.

Páris, május 28. *Frigyes* főherceg és *Izabella* főhercegnő tegnap délelőtt családjukkal és kíséretükkel meglátogatták a kiállítás ruházati csoportját. A kiállítás kapujánál *Lukács* kormánybiztos várta a főhercegi családot és mindjárt a magyar csoporthoz vezette őket. Ő fenségeik egy óránál tovább időztek a magyar csoportban. Különösen megnyerte tetszésüket az *Izabella*-egyesület kiállítása, a melynek rendezését maga a főhercegnő vezette. *Lukács* Béla kormánybiztos figyelmeztette a főhercegnőt, hogy kiállítása általános és méltó feltűnést keltett, mire a főhercegnő megjegyezte, hogy a mintákat sajátkezűleg rajzolta. Ez alatt értesítették az osztrák kormánybiztosságot, hogy ő fenségeik a magyar csoportban időznek, mire *Exner* kormánybiztos és *Schönborn* gróf átjöttek a magyar kiállításba és megkérítették ő fenségeiket, hogy látogassák meg az osztrák csoportot is. A főhercegek előbb megmagyarázták az osztrákoknak az *Izabella*-egyesület áldásos működését, azután pedig *Lukács* Béla kormánybiztos átmentek az osztrák csoport megtekintésére. Távozásuk előtt még megköszönték *Lukács* kormánybiztosnak kalauzolását és magyarázatait. Az osztrák csoportban a főhercegek alig időztek tovább egy negyed óránál. Ma újra megtekintik a magyar vadászati csoportot, a mely legszebb csoportja a kiállításnak.

A tüdőgyulladás járványa.

Pétervár, május 29. A hivatalos lap rendkívüli kiadásban jelenti: A kaukázusi fő-kormányzó segédje e hó 23-án táviratilag jelentette, hogy a 12,000 lakosu községben (kutariszi kormányzóság, saropani járás) járványosan lépett föl a *tüdőgyulladás*. A bányamunkások között föllépett járvány ellen való védekezésre a község kérelmére bizonyos összeget folyósítottak. A kaukázusi hadsereg helyettes főparancsnoka, *Breese* tábornok azt az utasítást kapta, hogy azonnal tegye meg a kellő intézkedése-

ket a betegség természetének kipuholására. *Breese* tábornok a katonatorvosi laboratórium asszisztensétől jelentést kapott, a melyből kintünik, hogy e hó 24-ig 15 ember betegedett meg tüdőgyulladásban és négyen meghaltak. A bakteriológiai vizsgálat eredménye teljesen negatív volt s így kétségtelen, hogy a *Csaszuri* községben föllépett betegség nem pestis.

Francia kormányválság.

Páris, május 29. *Galliffet* hadügyminiszter eddigelé még nem adta be lemondását. Azt hiszik, hogyha csakugyan ez a szándéka, akkor sem a kamara bizalmi szavazata, sem a lebeszélés, a melyet valószínűleg meg fognak kísérelni, nem fogja őt eltéríteni szándékától.

Páris, május 29. *Hir* szerint *Galliffet* tábornok, mikor a kamarából távozott, nagyon fáradtan tért vissza a hadügyminisztériumba, a hol azt a parancsot adta, hogy senkit se bocsássonak eléje. Nem is fogadott senkit. *Kezélő* orvosa azt hiszi, hogy beteg és a kamara üléseinek látogatása veszedelmes volna reá nézve. — A miniszterek állítólag holnap az *Elysée*-palotában *Loubet* elnöklete alatt összeülnek. Addig valószínűleg informálva lesznek *Galliffet* szándékáról. Este még az a meg nem erősített hír terjedt el, hogy *Fritsch* kapitány elküldte segédeit *Waldek-Rousseau* miniszterelnökhöz.

Az angol parlament ülése.

London, május 28. Az alsóház ülésén *Brodrick* parlamenti államtitkár kifejtette, hogy a legutóbb kötött orosz-kórei egyezmény semmiképp sem függ össze a fönhatósági joggal, hanem körülbelül olyan konzesszió, a minőt Japán kapott a mazam-pói szerződéses kikötőn belül. A kormánynak nincs tudomása arról, hogy Oroszországnak fegyveres ereje van a közénraktárért átengedett területen vagy hogy erődítményeket szándékozik ott letesíteni. Oroszország erre nézve már 1886-ban tett ígéretet egy másik hatalmasságnak. Hogy milyen lépéseket szándékozik tenni az angol kormány az esetben, ha Oroszország nem követ ennek az ígéretnek megfelelő politikát, olyan kérdés, a melyre majd csak akkor lehet felelni, ha olyan események állanak be, a melyek Anglia jogait vagy érdekeit érintik.

Goéchen, az admirális első lordja, beszámol a *Belle Isle* nevű hajóval szombaton tett kísérletekről. A hajó a jelen voltak nagy esodálkozására alig fogott tüzet, noha faszekeretét minden oldalról szétlövöldözték. Nagyobb terjedelmet egyáltalán nem nyert a tűz. A kísérleteket külön arra a célra rendezték, hogy kiderítsék, vajjon lehet-e a faszekeretet lövésekkel fölgyújtani, a mint a spanyol-amerikai háboruban néhány hajóval megtörtént.

Az alsóház végül június 14-ig elnapolta üléseit.

London, május 29. A felsőház rövid vita után második olvasásban is elfogadta az önkéntesekről szóló törvényjavaslatot. Azután 116 szavazattal 31 ellenében ugyancsak második olvasásban elfogadták azt a törvényjavaslatot, a mely a gyarmatokon az első feleség nővérvél törvényesen megkötött házasságot Angliában törvényesnek minősíti. A lordkancellár és a yorki érsek a törvényjavaslat ellen szavaztak, ellenben a walesi herceg, a *Connaught* herceg és a yorki herceg mellett szavaztak.

A hadügyminiszter pót-törvényjavaslatot nyújtott be a tartalékra vonatkozó törvény kiegészítéséről. E törvény szerint második tartalékos hadosztály nem hívható be addig, a míg az első hadosztály nincs egészen behíva. Az új törvényjavaslat értelmében minden ezrednek joga van a maga második tartalékát is behívni, ha az első már teljesen be van híva.

A ház a törvényjavaslatot első olvasásban elfogadja.

A hadügyminisztérium azonkívül még egy törvényjavaslatot nyújtott be a hadgyakorlatokra vonatkozó megkönnyítésekről, a melyet szintén elfogadták első olvasásban, mire a ház június 18-ig elnapolta üléseit.

KÖZGAZDASÁG.

Szántásverseny B-Ujfaluban május 28-án.

A biharmegyei gazdasági egyesület B-Ujfaluban május 28-án szántásversenyt tartott, mely igen jól sikerült. A hetvenes és nyolcvanas években gyakran olvashattuk, hogy majd itt, majd ott rendeztek szántásversenyeket s azóta ezen neme a versenynek majdnem szünetel, pedig ha meggondoljuk, hogy hazánk mezőgazdasági állam lévén, hol sikeres termelésnek alapját a jó szántás képezi, nem lehet csekély jelentőségű reánk nézve szántásversenyeknek rendezése.

Szántani tud minden cseléd, minden földmives, de jól szántani nem mindegyik tud, s ezen műveletnek helytelen keresztül vitelet a termés eredményével gyakran sajnos tapasztaljuk s azért csak örvendünk, hogy a gazd. egyeslet ezen hasznos intézményt felújította, mert alkalmat nyújt a földmives osztálynak, miszerint tapasztalatokat szerezzon az iránt, hogy miként kell jól szántani.

A szántásverseny özv. *Militzer Jánosné* birtokán folyt le.

Telegdi József d. e. 10 órakor egy hazafias beszédben a megjelent nagy számú közönséget üdvözölte, szakszerűen fejtette ki, hogy milyen befolyással van a jó szántás a termés eredményére s azért látta szükségesnek a biharmegyei gazdasági egyeslet egy szántásverseny rendezését.

A bíráló bizottság következőképen alakult meg: elnök *Telegdi József*; bizottsági tagok *Csapó Dezső*, *Leszkay János*, ifj. *Móricz Pál*, *Tardy György*, *Tikász István*, *B-Ujfaluból* *Wengärtner Andor*.

Telegdi József felhívta a versenyzőket, miszerint jelentkezzenek.

A szántásversenyre jelentkeztek:

Nagy László B-Ujfaluból *béres Szilágyi Jenő* nál igavonó erőül használt 4 ökröt.

Simon István Pocsaj, *béres Szunyogh Zoltán* nál igavonó erőül használt 4 ökröt.

B. Kiss István B-Ujfaluból, földmives igavonó erőül használt 2 ökröt.

Szabó Pál Darvas, földmives igavonó erőül használt 4 lovat.

Kigyós János Marja, *béres Szunyogh Zoltán* nál igavonó erőül használt 4 ökröt.

Kovács János B-Ujfaluból, földmives igavonó erőül használt 4 lovat.

Gál János Darvas, földmives igavonó erőül használt 4 lovat.

Pozsar István B-Ujfaluból, földmives igavonó erőül használt 4 lovat.

Bartha Ferencz Darvas, földmives igavonó erőül használt 4 lovat.

Csarko István B-Ujfaluból, földmives igavonó erőül használt 2 ökröt.

Minden versenyzőnek 250 négyszögöl terület lett kijelölve a szántásra.

Először minden versenyző a 2 első barázdát húzta ki, melyet a bíráló bizottság megtekintett s elbírált, midőn már mindegyik kihúzta az első két barázdát, az elnök által adott jelre egyszerre indult el mind a 10 versenyző és folytatta a szántást. A ló igákkal szántó versenyzők 1 óra és 1/4 óra között mind kiszántották a területüket, az ökr-igákkal szántók 1 1/2—2 óra alatt szántották fel területüket.

A bíráló bizottság az alábbi pontok szerint teljesítette bírálatát.

1. Az első 2 barázda egyenessége; a föld tiszta levágása a barázda oldalán és fenekén a földnek tökéletes megfordítása és fektetése, a barázda mélysége és szélessége.

2. A szántott terület általános benyomása, a magházak egyformasága.

3. Az utolsó barázda tisztasága.

4. A forgóknak tisztasága.

A szántás befejeztével a bíráló bizottság visszavonult és *Telegdi József* elnöklete alatt gyűlést tartott, melyen a jegyzett érték számok szerint megállapította, hogy kik milyen sorrendben lesznek jutalmazva.

Telegdi József előterjeszti, hogy a gazd.

egylet 5 díjat tűzött ki a szántásversenyre s azon kívül 50 koronát bocsájtott a bizottság rendelkezésére, hogy a legjobb belátása szerint a versenyzők között ossza ki. A bizottság elhatározta, hogy az 50 koronát 10 koronánként mint külön díjakat fogja kiosztani.

A díjazás eredménye a következő:

I-ső díj 50 kor. nyerte Simon István, Szunyogh Zoltán bérese.

II-ik díj 40 kor. nyerte Kovács János, ujfalu földmives.

III-ik díj 30 kor. nyerte Nagy László, Szilágyi Jenő bérese.

IV. díj 20 kor. nyerte Kigyós János. Szunyogh Zoltán bérese.

V-ik díj 10 kor. nyerte Szabó Pál, darvasi földmives.

10—10 koronát mint külön díjat nyertek: Gál János Darvas, Bartha Imre Darvas, B. Kiss István Ujfalu, Pozsár István B.-Ujfalu és Csarkó István b.-ujfalu földmivesek.

A díjakat Telegdi József egy buzdító beszéd kíséretében délután 2 órakor osztotta ki, mely után a közönség az elnök elnökével széjjel oszlott.

Előismerésünket kell nyilvánítanunk Ujfalu közönségének azon szives figyelméért, hogy ezen verseny alkalmából házaikat fellobogózták, miáltal ezen intézményt ünnepelesebbé tették, miben Kerekes Gyula főjegyzőnek nagy érdeme van, ki a rendezés és díszítésben tevékeny részt vett.

Nem zárhatjuk be közleményünket a nélkül, hogy fel ne említsük, Csapó Dezsőt ki az egylet kérésére a szántásverseny előkészítésében és rendezésében tevékeny részt vett.

Szederfacsemeték termelése. Bezerédj
Pál buzgalmából a selyemtermelés egyre nagyobb lendületet vesz, ehhez képest Darányi földművelésügyi miniszter akként rendelkezett, hogy az államerdészet évről-évre szaporítsa meg szederfatermését. Míg 1845-ben 592 ezer darabot termeltek az állami erdők, most ez évben a lugosi erdőigazgatóság területén termeltek 3 millió 500 ezer szederfát, az apatini erdőhivatal területén 1 millió 300 ezer darabot. Az évi szükséglet 9 millió csemete. Az állami termék tehát e szükségletet kielégíti, de ezenfelül tizenegy közönségi erdő területén állítottak fel rendszeres szederfanevelő csemetéket.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. május hó 29-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.60—13.80. Kétszeres buza 12.—11.40. Rozs 11.80—11.20. Arpa 11.20—10.40. Zab 9.80—9.20. Tengeri: 11.20—10.80. Borsó 34.—. Lenese 36.—. Bab 13.80. Köleskása 24.—. Burgonya 4.60. 100 kiló lángliszt 27.—. zsemlyeliszt 25.—. fehérkenyér liszt 24.—. barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 3.80. szalma —.90 Szalonna 106.—. 6 kiló zsup-szalma —16. 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 6.—. cserfa 6.70. 100 kiló marhahus —.96. öntött gyertya —.86. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64. Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 64.—. szappan 48.—. mosott birka gyapju —.—. magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—. uj bor 44.—. méz 2.30. kemény faszén 3.50. puha faszén 3.—. kendernag 21.—. köles 16.—. repce 22.—. dió 66.—. mogyoró —.—. aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —. szalonna 1.12. sertéshus 1.—.4. juh-hus 68. veres hagyma 16. fog-hagyma 48. bors 2.20. paprika 2.40. barnakenyér 18. Egy liter kőolaj 40. mm. bükköny —.—. 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—. 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi május hó 29-ről. Tiszta buza körülbelül 950 hltr, kétszeres buza 220 hltr, rozs 300 hltr, arpa 180 hkl. zab 210 hltr, tengeri 360 hltr, burgonya 380 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 98 drb, félhizott 175, sovány 236, süldő 480, malac: 700, hizott marha 19, jármás ökör 490

fejős tehén 280, borju 310, bivaly 14, juh és kecske 460, ló 490.

Marha ártáblázat 1899. május hó 29-ről.
Egy pár első rendű jármás ökör 640—690, egy pár másodrendű jármás ökör 490—600, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—480, 1 drb fejős tehén 100—230. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 152—212. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 116—172. 1 drb. veres borju 12—30, 1 drb. fél éves borju 34—44, 1 drb egy éves borju 44—70, két éves borju 68—150. 1 drb hizott sertés 86—140, 1 pár fél éves 28—30, 1 pár egy éves sertés, 34—60, 1 pár két éves sertés 62—114. 1 drb igás ló 140—260, 1 pár ökrbőr 36—44, 1 pár tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—17, 1 pár lóbor 10—22.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, május 29.	
Oszták hitel	712.25
Magyar hitel	718.—
Allamvasut	654.—
Rimamurányi	—
Magyar jelzálog	453.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, május 29.	
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	—
Uj tengeri	5.63
Rozs okt.	7.23
Zab okt.	5.23
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. május 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	95.75
Magyar koronajárdék	91.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2%	99.50
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	99.25
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	91.25
Itaiméresi jog megváltási kötvény	98.25
Horvát-szlavón földtehermentési kötvény	92.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	188.25
Oszták járdék papirban	97.—
Oszták járdék ezüstben	96.75
Oszták járdék aranyban	96.—
Oszták korona járdék	96.—
Oszták államsorsjegyek	185.—
Oszták magyar bankrészevény	17.70
Magyar hitelbankrészevény	718.—
Oszták hitelintézet részevény	712.50
Párisi vista	96.25
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.24
Németbirodalmi márka	118.20
London vista	242.35
20 márkás arany	23.66

SZERKESZTOI POSTA.

X+Y. A ki hozzánk fordul közölni valóval, lehetne irántunk annyi bizalommal, hogy a nevét is tudassa. A válaszolónál, ha kedvezőtlenül út ki, ugy sem írjuk ki a nevét. Verseiben van őszinte hang, de nincs meg a kellő gondos alakja sem az eszmemenetnek, sem a verselésnek.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ő csász. és apost. kir. Főlségének legfelsőbb rendeletére.

XXXIII. csász. királyi államsorsjáték

a birodalom inneni részének jótékony céljaira.

Ezen Ausztriában egyedüli törvényesen engedélyezett **pénzsorsjáték** 16.514 készpénzbeli nyereményeket tartalmaz, 410.200 korona összértékben.

A főnyeremény 200.000 koronát tesz.

A huzás visszavonhatlanul 1900. évi június hó 7-én történik.

Egy sorsjegyek ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók: Az államsorsjáték osztályánál Bécsben, I. Riemergasse 7., lottógyűjteményekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirat- és vasuti-hivatalokban, váltóüzletekben, s. a. t. Játzótervek sorsjegyvétők számára ingyen.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek át.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóságtól. Államsorsjátékok osztálya.

Zongora-gyár Budapesten.

FIÓK-ÜZLET:
Arad.
Győr.
Kolozsvár.

THÉK ENDRE

FIÓK-ÜZLET:
Szeged.
Temesvár.
Kassa.

BUDAPEST és NAGYVÁRAD.
Üllői-ut 66. sz. Kolozsvári-u. 4. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

nagyváradai fiók zongora-raktáram

mely eddig Fő-ut Széchenyi-szálloda alatt létezett, most **Kolozsvári-u. 4. sz.** alá a vezetésével megbízott **Vomácska József** zenetanár ur saját lakására helyeztem át. — Raktáron mindig nagy választék áll a t. közönség rendelkezésére

zongora-gyártmányaimból.

Gyártott **zongoráim** nemcsak bel-, hanem külföldön is a legnagyobb keresletnek örvendenek, minőségükért szavatolok. Hogy zongoráim mennyire kiállják a versenyt a külföldi gyártmányokkal, bizonyítja az is, hogy az ország valamennyi nevezetesebb zeneintézetében, így az orsz. magy. zene-akadémiában is kizárólag a **THÉK-féle zongorák** használatosak.

A n. é. közönség látogatását kérve zongora-terembe, maradok kiváló tisztelettel

Képes árjegyzékkel kívánatra szolgálunk.

THÉK ENDRE.

Zongora-gyár Budapesten.